

Список використаних джерел

1. Чисніков В.М. Сискна поліція на Україні за часів Російської імперії (1880-1917 рр.): історико-правове дослідження : у 2-х кн. – Кн. 1. Документи і матеріали : навч. посіб. / В.М. Чисніков. – К. : НікаНова, 2011. – 939 с.
2. Отчет о деятельности Сыскаго Отделения Киевской Городской Полиции за 1906 г. – К.: Типография губернаторского правления, 1907. – 12 с.
3. Кошко А.Ф. Очерки уголовного мира царской России / А. Ф. Кошко. – М. : Книжная лавка, 2001. – Т. 1. – 208 с.
4. Печніков В.С. Є така служба... : в 2 т. / В.С. Печніков ; під ред. І.П. Красюка. – К.: Еліт Прінт, 2011. – Т. 1. – Ч. 1. – 585 с.

Якимчук Б.В.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ І ТАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЗА УЧАСТЮ ІНОЗЕМЦІВ

Розвиток науки, техніки та нових технологій закономірно призводить до того, що з метою успішного розгляду та вирішення певних питань при провадженні розслідування необхідно застосовувати спеціальні знання. Саме застосування спеціальних знань у вузькій сфері знань, сприяє ухваленню законних та обґрунтованих судових рішень. Як відомо, слідчий має змогу здійснювати доступ до таких знань шляхом призначення експертизи, покликаній своїми спеціальними методами, прийомами та засобами сприяти встановленню обставин, які мають значення для провадження розслідування і відповідно прийняття процесуальних рішень слідчим.

Теоретичному розробленню цієї проблематики багато уваги приділяли такі відомі і визнані фахівці, як Т.В. Авер'янова, Н.І. Альхамов, Л.Є. Ароцкер, В.Д. Ареєнєв, В.В. Архипов, В.П. Бахін, В.Д. Берназ, К.А. Букалов, В.К. Весельський, В.М. Галкін, Л.І. Георгієв, Ю.М. Грошевий, Г.В. Дашков, Ф.М. Джавадов, О.О. Ейсман, О.О. Закатов, Т.В. Каткова, Н.І. Клименко, В.С. Кузьмічов, А.І. Лозовий, І.А. Петрова, М.А. Погорецький, Р.Д. Рахунов, О.Р. Росинська, М.В. Салтевський, Я.С. Сапошинський, Л.О. Сергєєв, Е.Б. Сімакова-Єфремян, В.М. Тertiшник, С.С. Толмачова, О.Р. Шляхов та ін.

Важливість наукового доробку цих учених щодо розроблення зазначеної проблематики є беззаперечною. Кожен зробив свій суттєвий внесок у дослідження певних аспектів призначення проведення криміналістичних експертиз. Чимало теоретичних ідей слугують і будуть слугувати вихідними положеннями, фундаментом для подальших більш глибоких і всебічних наукових пошуків. Проте їх розвідки об'єктивно були обмежені попередніми періодами розвитку законодавства та правозастосовної практики. Зауважимо, що на сьогодні фактично відсутні комплексні системні дослідження проблем, що виникають під час призначення та проведення експертиз у зв'язку із прийняттям нового Кримінального процесуального кодексу (КПК) України [1].

З огляду на оновлення кримінального процесуального законодавства

судову експертизу вважають одним із правових інститутів, що зазнав істотних змін. Як відомо, при провадженні розслідування велике значення має **проведення експертиз** (ст. 242 КПК України). У провадженнях за участю іноземців дуже часто призначаються такі експертизи: а) криміналістичні (технічне дослідження документів, дактилоскопічні, почеркознавчі); б) автотехнічні; в) товарознавчі; г) хімічні та фармакологічні (дослідження наркотичних речовин); д) мистецтвознавчі (дослідження антикваріату); е) філологічні (дослідження писемності іноземними мовами); є) наркологічні [2, с. 46].

Місцем проведення експертизи є приміщення спеціалізованих експертних установ.

В.П. Бахін, В.С. Кузьмічов і В.К. Весельський, зазначають, що в експертизі тактика має місце тоді, коли в справі з'являється обвинувачений і слідчому потрібно вирішувати питання, пов'язані з його ознайомленням з постановою про призначення експертизи і матеріалами експертизи. Він вирішує: чи не буде призначення експертизи завчасним розкриттям планів і можливостей слідства; як і які формулювати питання експерту з урахуванням позиції обвинуваченого; які пояснення (наприклад, про можливості експертизи і наміри слідства) необхідно зробити при ознайомленні; як відіб'ється на позиції обвинуваченого висновок експерта, який дійшов висновку про неможливість вирішення поставленого питання тощо. Таким чином, тактика необхідна там і тоді, коли слідчому протистоїть особа з протилежними інтересами. Причому ця протилежність може проявлятися навіть у випадках, коли загальні цілі співпадають [3, с. 220]. Зауважимо, що в сучасному кримінальному провадженні слідчому майже завжди протистоїть особа з протилежними інтересами.

Згідно з (п. 1.22) Правилами проведення судово-медичної експертизи (досліджень) трупів у бюро судово-медичної експертизи [4], рекомендовано проводити експертизи трупів іноземців двома або більшою кількістю експертів.

Крім того, у ході проведення слідчих (розшукових) дій виникає необхідність одержання зразків для порівняльного дослідження з метою призначення відповідних експертиз. Відповідна процедура одержання зразків для експертного дослідження передбачена ст. 245 КПК України [5]. Перед отриманням зразків для порівняльного дослідження іноземцю необхідно за допомогою перекладача роз'яснити зміст та значення цієї слідчої (розшукової) дії, необхідність дотримання законних вимог слідчого. Законодавцем не встановлена відповідальність за відмову від давання зразків та можливість отримувати їх у примусовому порядку навіть у осіб, які не користуються дипломатичним імунітетом. Тому слідчому доцільно застосувати до іноземця методи правомірного психологічного впливу і переконання.

У випадку, коли іноземець заявляє клопотання про доручення проведення експертизи конкретним особам, його прохання за наявності поважних причин може бути задоволене. Якщо ж у слідчого є обґрунтоване

переконання що таке клопотання викликано бажанням затягнути строки провадження, а особи, запропоновані як експерти, перебувають за кордоном, дане клопотання підлягає відхиленню. Однак зазначимо, що багато залежить також від особистого переконання слідчого у кожному кримінальному провадженні.

При направленні на криміналістичне дослідження документів, виконаних іноземною мовою, слідчому необхідно переконатись у забезпеченні належного їх перекладу. Це можна зробити шляхом представлення оригіналу і виконаного перекладу сторонньому перекладачу. Така додаткова перевірка обґрунтовано потребує додаткових затрат часу, проте слідчий має приймати рішення у цьому питанні виходячи із наявної слідчої ситуації.

Викладене не розв'язує усіх проблем організації і тактики проведення експертиз, що свідчить про необхідність подальших наукових розвідок комплексних систем дослідження проблем, що виникають під час призначення та проведення експертиз у зв'язку із прийняттям нового КПК України. Сучасні розвідки цього напрямку сприятимуть вдосконаленню та приведенню у відповідність із реаліями боротьби зі злочинністю сучасної практики проведення експертиз у кримінальних провадженнях за участю іноземців.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : затв. Законом України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651a-17>.
2. Закатов А.А., Смирнов В.В. Правовые, тактические и психологические особенности расследования по уголовным делам с участием иностранных граждан: Учеб. Пособие. – Волгоград: ВСШ МВД СССР, 1984. – 48 с.
3. Бахін В.П., Кузьмічов В.С., Весельський В.К. Тактика слідчої діяльності: поняття, сутність, зміст / В.П. Бахін, В.С. Кузьмічов, В.К. Весельський // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – К., 1998. – № 2. – С. 217-225.
4. Правила проведення судово-медичної експертизи (досліджень) трупів у бюро судово-медичної експертизи [Електронний ресурс] : Затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.95 р. N 6 – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0257-95>.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар / За загальною редакцією професорів В.Г. Гончаренка, В.Т. Нора, М.Є. Шумила. – К.: Юстініан, 2012. – 1224 с.

Яковенко О.М.

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ДАКТИЛОСКОПІЇ, ЯК НАУКИ

Історія розвитку будь-якої галузі знань містить у собі ще достатньо багато матеріалу, фактів, даних, які вимагають детального вивчення й